

คำถามพร้อมธงคำตอบวิชากฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่งฯ การสอบความรู้ชั้นเนติบัณฑิต สมัยที่ ๖๘ ปีการศึกษา ๒๕๕๘

ข้อ ๑. คำถาม นางสมยื่นคำร้องขอว่า ผู้ร้องเป็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของนายชัยซึ่งถึงแก่ความตายโดยไม่ได้ทำพินัยกรรมหรือตั้งผู้ใดเป็นผู้จัดการมรดก มีทรัพย์สินมรดกเป็นที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๓๔ การจัดการมรดกมีเหตุขัดข้อง ขอให้ศาลมีคำสั่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย นางมตยื่นคำคัดค้านว่า ผู้คัดค้านเป็นมารดาของผู้ตายผู้ร้องไม่เหมาะสมที่จะเป็นผู้จัดการมรดก ขอให้ยกคำร้องขอของผู้ร้องและตั้งผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

(ก) นายนาถยื่นคำร้องสอดว่า ที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๓๔ ไม่ใช่ทรัพย์สินมรดกของนายชัย แต่เป็นของผู้ร้องสอด นายชัยมีชื่อในโฉนดแทนผู้ร้องสอด ผู้ร้องสอดเป็นผู้มีส่วนได้เสีย จึงมีความจำเป็นที่จะร้องสอดเข้ามาในคดีนี้เพื่อให้ศาลรับรองคุ้มครอง หรือบังคับตามสิทธิที่มีอยู่ ขอให้ยกคำร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ร้องและผู้คัดค้าน

(ข) ก่อนศาลทำการไต่สวน นางสมผู้ร้องถึงแก่ความตาย นายทองบุตรของนางสมยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทนนางสมผู้มรณะ และขอให้ยกคำคัดค้านของผู้คัดค้าน

ให้วินิจฉัยว่า ศาลชั้นต้นจะมีคำสั่งตามคำร้องของนายนาถและนายทองตาม (ก) และ (ข) และดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปอย่างไร

ธงคำตอบ

(ก) นางสมผู้ร้องและนางมตผู้คัดค้านต่างยื่นคำร้องขอให้ศาลตั้งเป็นผู้จัดการมรดกของนายชัยผู้ตาย จึงมีประเด็นที่ศาลจะวินิจฉัยแต่เพียงว่า สมควร

ตั้งผู้ร้องหรือผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกตามคำร้องขอหรือคำคัดค้านหรือไม่
เท่านั้น แม้ศาลจะตั้งผู้ร้องหรือผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย ก็ไม่มีผล
กระทบกระเทือนถึงสิทธิของทายาทผู้ร้องสอด ผู้ร้องสอดมีสิทธิในที่ดินโฉนดเลขที่
๒๓๔ อยู่อย่างไรก็คงมีอยู่อย่างนั้น จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องร้องสอดเข้ามาใน
คดีนี้ เพื่อให้ศาลรับรอง คู่สมรส หรือบังคับตามสิทธิที่มีอยู่ กรณีไม่ต้องด้วย
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๗(๑) (คำพิพากษาฎีกาที่
๗๙๑๐/๒๕๔๔) ศาลจึงชอบที่จะยกคำร้องสอดของทายาท

(ข) นางสมผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ตั้งเป็นผู้จัดการมรดกของนายชัย
ผู้ตาย การที่ผู้ร้องถึงแก่ความตายจึงไม่เป็นประโยชน์ที่จะพิจารณาคดีต่อไป
เพราะเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้ร้อง ไม่ใช่คดีที่ทายาทหรือผู้อื่นจะร้องขอเข้าเป็น
คู่ความแทนที่ผู้มรณะได้ จึงไม่มีกรณีที่จะต้องจัดให้มีการเข้ามาเป็นคู่ความแทน
ผู้ร้องซึ่งมรณะตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔๒ ศาลชอบ
ที่จะสั่งยกคำร้องของนายทองที่ขอเข้าเป็นคู่ความแทนและจำหน่ายคดีของผู้ร้อง
จากสารบบความ แต่การที่ผู้ร้องถึงแก่ความตายเป็นเรื่องเฉพาะตัวของผู้ร้องไม่
เกี่ยวกับนางมดผู้คัดค้าน ศาลจึงชอบที่จะไต่สวนคำคัดค้านของผู้คัดค้านว่า
ผู้คัดค้านเหมาะสมที่จะเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายหรือไม่ต่อไป (คำพิพากษา
ฎีกาที่ ๓๓๖๘/๒๕๔๗ และ ๖๑๖๒/๒๕๔๘)

ข้อ ๒. คำถาม นายเอกเป็นโจทก์ฟ้องขอให้บังคับนายโทชำระหนี้ตาม
สัญญาฯ หากไม่ชำระให้ยึดทรัพย์จำนองที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๓๓ ของนายโทออก
ขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ นายโทให้การว่า นายโทไม่ได้รับเงินตามสัญญาฯ
สัญญาจำนองจึงไม่สมบูรณ์ และการบอกกล่าวบังคับจำนองไม่ชอบด้วยกฎหมาย
ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาให้นายโทชำระหนี้แก่นายเอกตาม
ฟ้อง มิฉะนั้นให้ยึดทรัพย์จำนองออกขายทอดตลาดชำระหนี้ คดีถึงที่สุด ต่อมา
นายโทได้เป็นโจทก์ฟ้องนายเอกขอให้เพิกถอนนิติกรรมจำนองที่ดินโฉนดเลขที่
๓๓๓ อ้างว่า ถูกนายเอกหลอกลวงให้ลงลายมือชื่อในหนังสือมอบอำนาจ
โดยไม่ทราบว่าเป็นการจำนองที่ดิน สัญญาจำนองจึงตกเป็นโมฆะ นายเอกให้การ

ต่อสู้ว่า คดีก่อนที่นายเอกฟ้องนายโท นายโทไม่ได้ให้การว่านิติกรรมจำนองตามฟ้องตกเป็นโมฆะ นายโทไม่มีสิทธิฟ้องเพิกถอนนิติกรรมจำนอง ขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า ฟ้องของนายโทเป็นฟ้องซ้ำ พิพากษายกฟ้อง นายโทอุทธรณ์ว่า ฟ้องของนายโทไม่เป็นฟ้องซ้ำ ทั้งนายเอกก็มีได้ให้การต่อสู้ในเรื่องดังกล่าว ศาลชั้นต้นยกขึ้นวินิจฉัยเอง จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ให้วินิจฉัยว่า อุทธรณ์ของนายโทฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ

คดีก่อน นายเอกเป็นโจทก์ฟ้องนายโทให้รับผิดชอบในฐานะผู้จำนองตามสัญญาจำนองฉบับเดียวกันกับที่นายโทฟ้องคดีนี้ แต่นายโทไม่ได้ยกเป็นข้อต่อสู้ในคำให้การว่า สัญญาจำนองตกเป็นโมฆะเพื่อให้เกิดประเด็นข้อพิพาทในคดีก่อน อันเป็นความบกพร่องไม่รอบคอบของนายโทเองที่ไม่ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ไว้ เมื่อศาลพิพากษาให้มีการบังคับจำนองและคดีถึงที่สุดไปแล้ว เช่นนี้ นายโทจะกลับมาฟ้องคดีใหม่โดยอ้างเหตุว่าสัญญาจำนองตกเป็นโมฆะเพื่อมิให้คำพิพากษาในคดีก่อนมีผลใช้บังคับแก่นายโทหาได้ไม่ เพราะเท่ากับเป็นการรื้อรองฟ้องคดีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว ทั้งที่เป็นคู่ความรายเดียวกันซึ่งต้องผูกพันตามคำพิพากษาในคดีก่อนให้ต้องกลับมาวินิจฉัยซ้ำในเหตุเดียวกันอีกว่า นายโทต้องรับผิดชอบตามสัญญาจำนองอีกหรือไม่ ฟ้องของนายโทจึงเป็นฟ้องซ้ำ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๘ ฎีกาอ้างดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้นายเอกมิได้ให้การต่อสู้ในเรื่องนี้ไว้ ศาลชั้นต้นก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตามมาตรา ๑๔๒ (๕) (คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๗๓/๒๕๕๒ และ ๕๖๕๔/๒๕๕๓) อุทธรณ์ของนายโทฟังไม่ขึ้น

ข้อ ๓. คำถาม คดีแรก นายชายยื่นฟ้องนายดำว่า นายดำยืมเครื่องเรือนไม้จากนายขาวแล้วไม่ยอมคืน ขอให้บังคับนายดำคืนเครื่องเรือนไม้ให้แก่นายขาว หรือใช้ราคา นายดำยื่นคำให้การปฏิเสธว่า นายดำไม่เคยยืมเครื่องเรือนไม้จากนายขาว กับให้การต่อไปว่า นายดำว่าจ้างนายขาวให้ทำตุ้มไม้แล้วนายขาวผิด

สัญญาโดยไม่ทำให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด นายดำได้บอกเลิกสัญญาต่อ นายขาวแล้ว นายขาวไม่ยอมคืนเงินมัดจำให้ นายดำจึงฟ้องแย้งขอให้บังคับ นายขาวคืนเงินมัดจำที่รับไป ศาลชั้นต้นสั่งรับคำให้การและฟ้องแย้งของนายดำ ขณะที่คดีดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น นายขาวได้ยื่นฟ้องนายดำเป็นคดีหลังว่า นายดำว่าจ้างนายขาวให้ทำตู้ไม้ นายขาวได้ทำตามที่ได้รับจ้างจนเสร็จและส่งมอบตู้ไม้ให้แก่นายดำแล้ว แต่นายดำยังค้างชำระค่าสินจ้าง ขอให้บังคับนายดำชำระค่าสินจ้างที่ค้าง นายดำให้การต่อสู้ว่า ฟ้องคดีหลังของนายขาว เป็นฟ้องซ้อนกับฟ้องเดิมและฟ้องแย้งในคดีแรก

ให้วินิจฉัยว่า

(ก) ที่ศาลชั้นต้นในคดีแรกมีคำสั่งให้รับฟ้องแย้งของนายดำไว้พิจารณา นั้น เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

(ข) ฟ้องของนายขาวในคดีหลังเป็นฟ้องซ้อนกับฟ้องเดิมและฟ้องแย้ง ในคดีแรกหรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) ในคดีแรกนายขาวฟ้องว่า นายดำยืมเครื่องเรือนไม้จากนายขาว แล้วไม่ยอมคืน ขอให้บังคับนายดำคืนหรือใช้ราคา นายดำให้การว่าไม่เคยยืม เครื่องเรือนไม้จากนายขาว ประเด็นข้อพิพาทมีว่า นายดำยืมเครื่องเรือนไม้จาก นายขาวหรือไม่ ซึ่งเป็นการพิพาทในเรื่องสัญญายืม ส่วนที่นายดำฟ้องแย้งว่า นายดำว่าจ้างนายขาวทำตู้ไม้ นายขาวไม่ทำตามสัญญา และนายดำบอกเลิก สัญญาแล้ว ขอให้บังคับนายขาวคืนเงินมัดจำที่รับไป เป็นการพิพาทในเรื่อง สัญญาจ้างทำของ ฟ้องแย้งของนายดำจึงเป็นฟ้องแย้งที่อาศัยเรื่องฟ้อง แตกต่างกับฟ้องเดิมไม่เกี่ยวข้องกันพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสิน เข้าด้วยกันได้ไม่เป็นฟ้องแย้งที่ศาลฟังจะรับไว้พิจารณาได้ตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๗ วรรคสาม และมาตรา ๑๗๘ วรรคท้าย (คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๕๒๗/๒๕๕๗) ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้รับฟ้องแย้งของ นายดำไว้พิจารณาจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(ข) คดีแรกในส่วนของฟ้องเดิม นายขาวฟ้องนายดำให้คืนเครื่องเรือนไม่ตามสัญญาเดิม ส่วนคดีหลังนายขาวฟ้องนายดำให้ชำระค่าสินจ้างทำตู้ไม้ตามสัญญาจ้างทำของ เรื่องที่ฟ้องในคดีหลังกับคดีแรกมีสภาพแห่งข้อหาต่างกันจึงมิใช่คำฟ้องเรื่องเดียวกัน ฟ้องของนายขาวคดีหลังไม่เป็นฟ้องซ้อนกับฟ้องของนายขาวในคดีแรกและไม่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๓ วรรคสอง (๑) (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๖๕/๒๕๓๙)

คดีแรกในส่วนของฟ้องแย้งของนายดำซึ่งนายดำฟ้องขอให้บังคับนายขาวคืนเงินมัดจำค่าทำตู้ไม้ เป็นคดีที่มีนายดำเป็นโจทก์ ส่วนคดีหลังซึ่งนายขาวฟ้องขอให้บังคับนายดำชำระค่าสินจ้างทำตู้ไม้ เป็นคดีที่มีนายขาวเป็นโจทก์ โจทก์ในคดีหลังกับโจทก์ในคดีแรกไม่ใช่โจทก์คนเดียวกัน ฟ้องของนายขาวคดีหลังจึงไม่เป็นฟ้องซ้อนกับฟ้องแย้งของนายดำในคดีแรกเช่นกัน (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๑๗/๒๕๑๙)

ข้อ ๕. คำถาม โจทก์ฟ้องว่า จำเลยข่มขืนด้วยความประมาท ขนรถยนต์โจทก์ได้รับความเสียหาย ขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าเสียหายแก่โจทก์จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย จำเลยให้การต่อสู้คดี ขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นกำหนดให้โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน นัดสืบพยานโจทก์วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๙ เวลา ๙ นาฬิกา ในวันนัดสืบพยานโจทก์ศาลชั้นต้นออกนั่งพิจารณาเวลา ๑๐ นาฬิกา โจทก์และทนายโจทก์ไม่มาศาลโดยไม่ได้แจ้งเหตุขัดข้อง ส่วนจำเลยมาศาล ศาลชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความต่อมาเวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ในวันเดียวกัน โจทก์มาศาลและยื่นคำร้องว่ารถยนต์ขัดข้องระหว่างทาง จึงมาถึงศาลช้าไป ๑ ชั่วโมงเศษ โจทก์มาศาลในวันสืบพยานแล้วเพียงแต่ไม่ตรงตามกำหนดเวลานัดเท่านั้น และยังอยู่ในเวลาทำการของศาลไม่ถือว่าโจทก์ขาดนัดพิจารณา ขอให้นัดสืบพยานโจทก์ต่อไป ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า ศาลจำหน่ายคดีออกจากสารบบความแล้ว ไม่อาจยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ให้ยกคำร้อง

(ก) จำเลยอุทธรณ์ว่า การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดีโดยไม่ได้สอบถามจำเลยก่อนว่าประสงค์จะดำเนินการพิจารณาคดีต่อไปหรือไม่ ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐๒

(ข) โจทก์อุทธรณ์ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐๓ มิได้บัญญัติห้ามมิให้โจทก์มีคำขอพิจารณาคดีใหม่ ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องของโจทก์จึงไม่ชอบ

ให้วินิจฉัยว่า อุทธรณ์ของจำเลยและโจทก์ฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) ในวันสืบพยาน โจทก์ต้องมาศาลตรงตามเวลานัด มิใช่ว่าโจทก์จะมาศาลในเวลาใดก็ได้ เมื่อศาลชั้นต้นออกนั่งพิจารณาในวันนัดสืบพยานโจทก์เวลา ๑๐ นาฬิกา ฝ่ายโจทก์ไม่มาศาลและไม่ได้รับอนุญาตจากศาลให้เลื่อนคดี จึงต้องถือว่าโจทก์ขาดนัดพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐๐ วรรคหนึ่ง ซึ่งมาตรา ๒๐๒ บัญญัติว่า ถ้าโจทก์ขาดนัดพิจารณาให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีนั้นเสียจากสารบบความ เว้นแต่จำเลยจะได้แจ้งต่อศาลในวันสืบพยานขอให้ดำเนินการพิจารณาคดีต่อไป ก็ให้ศาลพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีนั้นไปฝ่ายเดียว มาตรา ๒๐๒ นี้ไม่ได้บังคับศาลให้ต้องสอบถามจำเลยก่อน แต่เป็นเรื่องที่จำเลยต้องแจ้งต่อศาลเองว่าตนตั้งใจจะให้ดำเนินการพิจารณาคดีต่อไป เมื่อจำเลยไม่ได้แจ้งต่อศาลชั้นต้นในวันสืบพยานว่า ตนประสงค์ขอให้ดำเนินการพิจารณาคดีต่อไป ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดีจากสารบบความ จึงชอบแล้ว อุทธรณ์ของจำเลยฟังไม่ขึ้น

(ข) การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดีโจทก์ก็ออกจากสารบบความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐๒ แม้มาตรา ๒๐๓ จะมีได้บัญญัติห้ามมิให้โจทก์มีคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ก็ตาม แต่การที่โจทก์จะขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้จะต้องมีการพิจารณาคดีฝ่ายเดียวเป็นสำคัญ เมื่อโจทก์ขาดนัดพิจารณา ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีแล้ว จึงไม่มีการพิจารณาคดีฝ่ายเดียวอันจะทำให้โจทก์มีสิทธิที่จะขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้ สิทธิของโจทก์มีอยู่ทางเดียวคือต้องฟ้องคดีใหม่ภายในอายุความตามมาตรา ๒๐๓ เท่านั้น ไม่อาจร้องขอ

ให้พิจารณาคดีใหม่ได้ ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำร้องของโจทก์ชอบแล้ว
อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๔๕/๒๕๔๙)

ข้อ ๕. คำถาม โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยผู้เช่าและบริวารออกจากที่ดินที่
จำเลยเช่าโจทก์ในอัตราค่าเช่าเดือนละ ๔,๐๐๐ บาท ให้จำเลยชำระค่าเช่าที่ค้าง
และค่าเสียหายรวม ๒๐,๐๐๐ บาท กับค่าเสียหายอีกเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท นับ
ถัดจากวันฟ้องจนกว่าจำเลยและบริวารจะออกจากที่ดินดังกล่าว ชั้นพิจารณา
โจทก์และจำเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกัน โดยจำเลยและบริวารยอม
ขนย้ายทรัพย์สินออกไปจากที่ดินของโจทก์ภายใน ๓๐ วัน ศาลพิพากษา ตาม
สัญญาประนีประนอมยอมความ คดีถึงที่สุด ครบกำหนดจำเลยและบริวาร
ไม่ขนย้ายทรัพย์สินออกไปจากที่ดิน โจทก์ยื่นคำขอให้บังคับคดีแก่จำเลยและ
บริวาร จำเลยอ้างว่าได้ขนย้ายทรัพย์สินออกไปแล้ว ส่วนนายเอกซึ่งโจทก์อ้างว่า
เป็นบริวารของจำเลยต่อสู้ว่า บ้านของนายเอกปลูกอยู่บนที่ดินสาธารณะ
ไม่ใช่ที่ดินโจทก์ นายเอกไม่ใช่บริวารของจำเลย และนายเอกมิได้ทำสัญญา
ประนีประนอมยอมความ คำพิพากษาไม่ผูกพันนายเอก ศาลชั้นต้นได้สวนแล้วฟัง
ว่า จำเลยขนย้ายทรัพย์สินออกจากที่ดินของโจทก์แล้ว ให้ยกคำร้องของโจทก์
ส่วนนายเอกนั้น ศาลฟังว่า นายเอกปลูกบ้านอยู่บนที่ดินของโจทก์ นายเอกเป็น
บริวารของจำเลย ให้นายเอกขนย้ายทรัพย์สินออกจากที่ดินด้วย โจทก์อุทธรณ์ว่า
จำเลยยังไม่ขนย้ายทรัพย์สินออกจากที่ดิน ส่วนนายเอกอุทธรณ์ว่า บ้านปลูกอยู่
บนที่ดินสาธารณะ นายเอกไม่ใช่บริวารของจำเลย และนายเอกมิได้ทำสัญญา
ประนีประนอมยอมความ คำพิพากษาไม่ผูกพันนายเอก

ให้วินิจฉัยว่า ศาลชอบที่จะรับอุทธรณ์ของโจทก์และของนายเอกไว้
พิจารณาหรือไม่

ธงคำตอบ

คดีเดิมเป็นคดีที่โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยผู้เช่าและบริวารออกจาก
ที่ดินที่จำเลยเช่าจากโจทก์ในอัตราค่าเช่าเดือนละ ๔,๐๐๐ บาท ให้จำเลยชำระ
ค่าเช่าที่ค้างและค่าเสียหายรวม ๒๐,๐๐๐ บาท กับค่าเสียหายอีกเดือนละ ๕,๐๐๐

บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจำเลยและบริวารจะออกจากที่ดินดังกล่าว อัตราค่าเช่าในคดีเดิมไม่เกินเดือนละ ๔,๐๐๐ บาท คู่ความในคดีเดิมจึงต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๔ วรรคสอง ซึ่งข้อต้องห้ามนี้รวมถึงข้อพิพาทระหว่างคู่ความในชั้นบังคับคดีอันเป็นสาขาของคดีเดิมด้วยและรวมไปถึงคดีเกี่ยวกับการบังคับบริวารของจำเลยผู้ถูกฟ้องขับไล่ในชั้นบังคับคดีอันเป็นสาขาของคดีเดิม การที่โจทก์ขอให้บังคับจำเลยและนายเอกขนย้ายทรัพย์สินออกจากที่ดิน เป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการบังคับจำเลยและบริวารในชั้นบังคับคดีอันเป็นสาขาของคดีเดิม จึงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตามมาตรา ๒๒๔ วรรคสอง (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๖๗/๒๕๐๓, ๕๘๐๑/๒๕๓๙, ๗๔๘๑/๒๕๓๘ และ ๖๓๔๙/๒๕๕๕) ที่โจทก์อุทธรณ์ว่า จำเลยยังไม่ขนย้ายทรัพย์สินออกจากที่ดิน และที่นายเอกอุทธรณ์ว่า บ้านปลูกอยู่บนที่ดินสาธารณะ นายเอกไม่ใช่บริวารจำเลย เป็นการโต้แย้งดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลชั้นต้นที่วินิจฉัยว่าจำเลยขนย้ายทรัพย์สินออกจากที่ดินแล้ว และนายเอกปลูกบ้านบนที่ดินโจทก์ นายเอกเป็นบริวารจำเลย เป็นอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง ต้องห้ามตามบทบัญญัติดังกล่าว ส่วนอุทธรณ์ของนายเอกที่ว่านายเอกมิได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความ คำพิพากษาไม่ผูกพันนายเอกเป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมาย จึงไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๕๘๒/๒๕๕๑) ดังนี้ ศาลขอที่จะมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของโจทก์ และไม่รับอุทธรณ์ของนายเอกในข้อเท็จจริง คงรับอุทธรณ์ของนายเอกเฉพาะในปัญหาข้อกฎหมาย

ข้อ ๖. คำถาม นายทุเรียนฟ้องนายเงาะกับนายชมพูให้ร่วมกันชำระหนี้ตามสัญญากู้เงิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท นายเงาะและนายชมพูให้การต่อสู้ว่า ไม่เคยร่วมกันกู้เงินจากนายทุเรียน สัญญากู้เงินเป็นสัญญาปลอม และคดีขาดอายุความระหว่างพิจารณานายทุเรียนทราบว่านายเงาะกับนายชมพูมีทรัพย์สินเพียงที่ดินคนละหนึ่งแปลงและทำสัญญาจะขายแก่นายส้ม นายทุเรียนจึงยื่นคำขอฝ่ายเดียวให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวอย่างฉุกเฉินยึดที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าว

ศาลชั้นต้นได้สวนแล้วมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอ เป็นเหตุให้นายเงาะกับนาย ผิตสัญญาต่อนายส้มและถูกนายส้มปรับคนละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ครั้นคดีเสร็จการ พิจารณา เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๙ ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า นายเงาะกับนาย ชมพู่ร่วมกันกู้เงินนายทุเรียน สัญญากู้เงินไม่เป็นเอกสารปลอม แต่ฟ้องของนาย ทุเรียนขาดอายุความ พิพากษายกฟ้อง ดังนี้

(ก) วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๙ นายเงาะยื่นคำขอต่อศาลชั้นต้น ขอให้ มีคำสั่งให้นายทุเรียนชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ๕๐๐,๐๐๐ บาท จากการถูกบังคับ ใช้วิธีการชั่วคราว ศาลชั้นต้นได้สวนแล้ววินิจฉัยว่า กรณีไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ ตามกฎหมายที่นายทุเรียนจะต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่นายเงาะ มี คำสั่งให้ยกคำขอ

(ข) วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ นายชมพู่ยื่นฟ้องนายทุเรียนเป็น คดีใหม่ ขอให้ศาลพิพากษาให้นายทุเรียนชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ๕๐๐,๐๐๐ บาท จากการถูกบังคับใช้วิธีการชั่วคราวเช่นกัน ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า นายชมพู่ จะต้องยื่นคำขอในคดีเดิม จะมาฟ้องเป็นคดีใหม่ไม่ได้ มีคำสั่งไม่รับฟ้อง

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งของศาลชั้นต้นทั้งสองกรณีชอบด้วยกฎหมายหรือไม่
ธงคำตอบ

(ก) ศาลชั้นต้นตัดสินให้นายทุเรียนโจทก์เป็นฝ่ายแพ้คดี ก็โดยเหตุที่คดี ขาดอายุความ มิใช่สิทธิเรียกร้องของนายทุเรียนไม่มีมูล และวิธีการคุ้มครอง ตามที่ขอก็มีเหตุเพียงพอ กรณีจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาคความแพ่ง มาตรา ๒๖๓ คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ให้ยกคำขอของ นายเงาะจึงชอบด้วยกฎหมาย

(ข) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคความแพ่ง มาตรา ๒๖๓ วรรคหนึ่ง จำเลยซึ่งต้องถูกบังคับโดยวิธีการชั่วคราวอาจยื่นคำขอต่อศาลชั้นต้น ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิคำพิพากษา ขอให้มิคำสั่งให้โจทก์ชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนได้นั้น เป็นเพียงบทบัญญัติให้สิทธิแก่จำเลย มิใช่เป็น การบังคับจำเลยต้องยื่นคำขอในคดีเดิมเท่านั้น นายชมพู่จำเลยย่อมมีสิทธิ ฟ้องนายทุเรียนเป็นคดีใหม่ได้โดยไม่จำต้องยื่นคำขอในคดีเดิม คำสั่งศาลชั้นต้น ที่ไม่รับฟ้องจึงมิชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๗. คำถาม ศาลพิพากษาให้จำเลยชำระเงินพร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์ โจทก์นำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินของจำเลย โฉนดเลขที่ ๑๒๓๔ ซึ่งจำนองไว้แก่ผู้ร้องเพื่อขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์ ต่อมาผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ร้องได้รับชำระหนี้จากการขายทอดตลาดก่อนเจ้าหนี้รายอื่น ๆ ศาลชั้นต้นได้สวนแล้วมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ร้องรับชำระหนี้จำนองก่อนเจ้าหนี้รายอื่น หลังจากนั้นโจทก์ได้ยื่นคำแถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีว่า จำเลยชำระหนี้แก่โจทก์แล้ว จึงขอถอนการยึดที่ดินดังกล่าว แต่เจ้าพนักงานบังคับคดียังมีคำสั่งแต่อย่างใดและผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลว่า เมื่อโจทก์ขอถอนการยึดแล้วผู้ร้องในฐานะผู้ยื่นคำร้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๙ จึงขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ร้องดำเนินการบังคับคดีต่อไปได้ ส่วนจำเลยยื่นคำร้องขอให้ศาลยกคำร้องขอรับชำระหนี้รับจำนองของผู้ร้อง

ให้วินิจฉัยว่า เจ้าพนักงานบังคับคดีจะส่งคำแถลงของโจทก์ และศาลจะส่งคำร้องของผู้ร้องและจำเลยอย่างไร

ธงคำตอบ

การที่โจทก์ยื่นคำแถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีว่า จำเลยชำระหนี้แก่โจทก์แล้ว จึงขอถอนการยึดที่ดินดังกล่าว นั้น ถือว่าโจทก์หมดสิทธิที่จะบังคับคดีเอาแก่ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๒๓๔ ของจำเลย ชอบที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะต้องถอนการยึดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๕ (๑) เจ้าพนักงานบังคับคดีจึงต้องส่งคำแถลงของโจทก์ว่าให้ถอนการบังคับคดีของโจทก์ และรายงานต่อศาลทราบ

การที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะต้องถอนการบังคับคดียึดที่ดินของจำเลยมิใช่เป็นกรณีที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ผู้ยึดสละสิทธิหรือเพิกเฉยในการบังคับคดี อันจะเป็นเหตุให้ผู้ร้องซึ่งใช้สิทธิขอรับชำระหนี้จำนองก่อนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๙ จะขอให้ดำเนินการบังคับคดีต่อไปได้ตามมาตรา ๒๙๐ วรรคแปด และชอบที่ผู้ร้องจะต้องดำเนินการบังคับคดีแก่จำเลยตามสิทธิของตนเป็นอีกคดีหนึ่งต่างหาก ศาลจึงต้องส่งคำร้องของผู้ร้องว่า ให้ยกคำร้องของผู้ร้องที่ขอให้ผู้ร้องดำเนินการบังคับคดีต่อไป (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๗๕๓/๒๕๕๗)

เมื่อผู้ร้องไม่อาจดำเนินการบังคับคดีในคดีนี้ต่อไปได้ ผู้ร้องจึงไปขอให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ร้องได้รับชำระหนี้จำนวนจากการขายทอดตลาดก่อนเจ้าหนี้รายอื่น ๆ ได้ ศาลจึงต้องสั่งคำร้องของจำเลยว่า ให้ยกคำร้องขอรับชำระหนี้จำนวนของผู้ร้อง

ข้อ ๘. คำถาม เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ นายดำทำสัญญากู้เงินจากธนาคารสยาม จำกัด (มหาชน) จำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท มีข้อตกลงจะชำระต้นเงินพร้อมดอกเบี้ยคืนภายใน ๑ ปี และนายแดงนำที่ดินมาจดทะเบียนจำนองเป็นประกันหนี้ดังกล่าว โดยมีข้อตกลงด้วยว่าหากบังคับจำนองแล้วยังไม่พอชำระหนี้ นายแดงยินยอมให้ธนาคารยึดทรัพย์สินอื่นออกขายทอดตลาดเอาเงินชำระหนี้จนครบ แต่กิจการค้าที่นายดำและนายแดงทำร่วมกันประสบภาวะการขาดทุนโดยยังไม่ได้ชำระหนี้ต้นเงินและดอกเบี้ยแก่ธนาคาร เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ธนาคารสยาม จำกัด (มหาชน) จึงเป็นโจทก์ฟ้องนายดำและนายแดงเป็นจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ต่อศาลล้มละลายกลางว่า จำเลยทั้งสองมีหนี้สินล้นพ้นตัว โจทก์ดีราคาทรัพย์สินที่จำนองมาในฟ้องเป็นเงิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อหักกับจำนวนหนี้แล้วจำเลยทั้งสองยังเป็นหนี้โจทก์ไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ขอให้ศาลพิพากษาให้จำเลยทั้งสองเป็นบุคคลล้มละลาย จำเลยที่ ๑ ยื่นคำให้การว่า หนี้เงินกู้ยังไม่ถึงกำหนดชำระ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง ขอให้ยกฟ้องส่วนจำเลยที่ ๒ ไม่ยื่นคำให้การต่อสู้คดี ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งว่าจำเลยที่ ๒ ขาดนัดยื่นคำให้การ เมื่อพิจารณาคดีแล้วเสร็จ ศาลล้มละลายกลางเห็นว่าข้อเท็จจริงได้ความตามฟ้อง จึงมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยทั้งสองเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๑๔ กับให้จำเลยทั้งสองใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์กำหนดค่าทนายความตามที่เห็นสมควร

ให้วินิจฉัยว่า การที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งว่าจำเลยที่ ๒ ขาดนัดยื่นคำให้การก็ดี มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยทั้งสองเด็ดขาดก็ดี ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ

พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๓ บัญญัติเพียงว่า เมื่อศาลสั่งรับฟ้องคดีล้มละลายไว้แล้ว ให้กำหนดวันนั่งพิจารณากลับเป็นการด่วน และให้ออกหมายเรียกและส่งสำเนาคำฟ้องไปยังลูกหนี้ให้ทราบก่อนวันนั่งพิจารณาไม่น้อยกว่า ๗ วัน เท่านั้น กฎหมายไม่ได้กำหนดวันยื่นคำให้การเหมือนคดีแพ่งสามัญ จำเลยจะยื่นคำให้การหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น แม้จำเลยที่ ๒ ไม่ยื่นคำให้การต่อสู้คดีก็ไม่ถือว่าจำเลยที่ ๒ ขาดนัดยื่นคำให้การ การที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งว่าจำเลยที่ ๒ ขาดนัดยื่นคำให้การ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ส่วนที่จำเลยที่ ๑ ให้การต่อสู้คดีว่า หนี้ตามฟ้องยังไม่ถึงกำหนดชำระ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องนั้น ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๙ (๓) เจ้าหนี้จะฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลายได้เมื่อหนี้นั้นอาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน ไม่ว่าหนี้นั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม หนี้ตามสัญญากู้เงินเป็นหนี้ที่กำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน แม้จะยังไม่ถึงกำหนดชำระ โจทก์ก็มีอำนาจฟ้อง ข้อต่อสู้ของจำเลยที่ ๑ ฟังไม่ขึ้น เมื่อจำเลยที่ ๑ มีหนี้สินล้นพ้นตัวและเป็นหนี้ตามสัญญากู้เงินแก่โจทก์ไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ย่อมฟ้องจำเลยที่ ๑ ให้ล้มละลายได้ตามมาตรา ๙ (๑) ก) (๓) การที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยที่ ๑ เด็ดขาดตามมาตรา ๑๔ จึงชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับจำเลยที่ ๒ โจทก์ในฐานะผู้รับจำนอง เป็นเจ้าหนี้มีประกันตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๖ จะฟ้องจำเลยที่ ๒ ผู้จำนองให้ล้มละลายได้ต่อเมื่อไม่ต้องห้ามตามบทบัญญัติมาตรา ๑๐ (๑) กล่าวคือ มิได้เป็นผู้ต้องห้ามมิให้บังคับการชำระหนี้เอาแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้เกินกว่าตัวทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน

แต่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๒๗/๑ วรรคหนึ่ง ผู้จำนองซึ่งจำนองทรัพย์สินของตนไว้เพื่อประกันหนี้อันบุคคลอื่นจะต้องชำระไม่ต้องรับผิดในหนี้เกินราคาทรัพย์สินที่จำนองในเวลาที่บังคับจำนองหรือเอาทรัพย์สินจำนองหลุด และในวรรคสองยังบัญญัติอีกว่า ข้อตกลงใดอันมีผลให้

ผู้จำนองรับผิดชอบที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง ข้อตกลงนั้นเป็นโมฆะ ดังนี้ จำเลยที่ ๒ ซึ่งนำที่ดินมาจดทะเบียนจำนองเป็นประกันหนี้ของจำเลยที่ ๑ ต่อโจทก์ จึงไม่ต้องรับผิดชอบในหนี้ที่เกินราคาที่ดินที่จำนอง แม้จะมีข้อตกลงด้วยว่าหากบังคับจำนองแล้วยังไม่พอชำระหนี้จำเลยที่ ๒ ยินยอมให้โจทก์ยึดทรัพย์สินอื่นออกขายทอดตลาดเอาชำระหนี้จนครบ ข้อตกลงดังกล่าวย่อมตกเป็นโมฆะ โจทก์จึงเป็นผู้ต้องห้ามมิให้บังคับการชำระหนี้เอาแก่ทรัพย์สินของจำเลยที่ ๒ เกินกว่าที่ดินที่จำนองตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๑๐ (๑) ดังนั้น การที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยที่ ๒ เด็ดขาดตามมาตรา ๑๔ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๙. คำถาม บริษัทเอ จำกัด ลูกหนี้ เป็นหนี้เงินกู้นายจันทร์ ๔๐๐,๐๐๐ บาท และเป็นหนี้บุคคลอื่นอีกหลายราย ต่อมาลูกหนี้ได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของตนโดยไม่ได้ระบุชื่อนายจันทร์อยู่ในบัญชีรายชื่อเจ้าหนี้ เนื่องจากเคยขอเจรจาลดหนี้ลงแต่นายจันทร์ไม่ยินยอม ลูกหนี้จึงไม่ประสงค์จะให้ นายจันทร์ได้รับชำระหนี้ ต่อมาศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้และตั้งผู้ทำแผน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้โฆษณาคำสั่งตั้งผู้ทำแผนในราชกิจจานุเบกษา และหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลายแล้ว แต่มิได้แจ้งคำสั่งตั้งผู้ทำแผนให้นายจันทร์ทราบเนื่องจากไม่มีชื่อในบัญชีรายชื่อเจ้าหนี้ และนายจันทร์ไม่ทราบว่าศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้และตั้งผู้ทำแผนแล้ว นายจันทร์จึงมิได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ ต่อมาศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน โดยแผนกำหนดให้เจ้าหนี้ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ได้รับชำระหนี้ร้อยละ ๓๐ ลูกหนี้ปฏิบัติตามแผนครบถ้วน ศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ นายจันทร์จึงมาฟ้องเรียกหนี้เงินกู้จากลูกหนี้ ลูกหนี้ให้การต่อสู้ว่า เมื่อนายจันทร์มิได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ จึงหมดสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ในมูลหนี้เงินกู้ดังกล่าว ขอให้ยกฟ้อง

ให้วินิจฉัยว่า ข้อต่อสู้ของลูกหนี้ฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ

ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๙๐/๖๑ ที่บัญญัติว่า “เจ้าหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการผู้ใดไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้

ภายในเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๙๐/๒๖ หรือ มาตรา ๙๐/๒๗ วรรคสาม แล้วแต่กรณี เจ้าหนี้ผู้นั้นย่อมหมดสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้...” และมาตรา ๙๐/๗๕ ที่บัญญัติว่า “คำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการมีผลให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้ทั้งปวง ซึ่งอาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้ เว้นแต่หนี้ซึ่งเจ้าหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการจะได้ขอรับชำระหนี้ไว้แล้ว...” ตามบทบัญญัติดังกล่าว การที่จะตัดสิทธิของเจ้าหนี้เพราะเหตุที่เจ้าหนี้ไม่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ นั้นจะต้องปรากฏด้วยว่ามีการประกาศและแจ้งคำสั่งให้เจ้าหนี้ทราบตามที่กฎหมายได้บัญญัติรับรองไว้แล้ว

การที่ลูกหนี้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของตนแล้วจงใจปกปิดไม่ระบุชื่อ นายจันทร์ไว้ในบัญชีรายชื่อเจ้าหนี้ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๘๓ มาตรา ๙๐/๖ วรรคสี่ เป็นเหตุให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่ได้แจ้งคำสั่งตั้งผู้ทำแผนและกำหนดเวลาให้เจ้าหนี้เสนอคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการไปยัง นายจันทร์ทราบตามมาตรา ๙๐/๒๔ วรรคสอง และนายจันทร์ก็ไม่ทราบคำสั่งให้ ฟื้นฟูกิจการและตั้งผู้ทำแผน นายจันทร์จึงไม่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ แม้ต่อมา ศาลจะมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ อันมีผลให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้ ทั้งปวงซึ่งอาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้ตามมาตรา ๙๐/๗๕ แต่ไม่รวมถึงหนี้เงินกู้ที่นายจันทร์ไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ อันเกิดจากการที่ลูกหนี้จงใจปกปิดรายชื่อนายจันทร์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ นายจันทร์ไม่หมด สิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ในมูลหนี้เงินกู้ตามมาตรา ๙๐/๖๑ นายจันทร์จึงฟ้องให้ ลูกหนี้ชำระหนี้เงินกู้อย่างกล่าวได้ ข้อต่อสู้ของลูกหนี้ฟังไม่ขึ้น (เทียบคำพิพากษา ฎีกาที่ ๑๑๓๘๗/๒๕๕๗)

ข้อ ๑๐. คำถาม โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระค่าเสียหายที่จำเลย ครอบครองโดยประมาทชนรถยนต์โจทก์เสียหายเป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ศาลจังหวัดลำปางซึ่งเป็นศาลที่มีเขตอำนาจตามกฎหมายมีคำสั่งรับคำฟ้องของ โจทก์แล้ว ต่อมาจำเลยยื่นคำให้การและฟ้องแย้งว่า จำเลยไม่ได้ประมาทแต่โจทก์ เป็นฝ่ายประมาทครอบครองรถยนต์ชนรถยนต์จำเลยเอง จึงขอให้ยกฟ้องและบังคับให้

โจทก์ชำระค่าเสียหายแก่จำเลยจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท นายศุภร์ผู้พิพากษาประจำศาลในศาลจังหวัดลำปาง มีคำสั่งรับคำให้การและฟ้องแย้งของจำเลย นายอึ้งการผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดลำปางจ่ายสำนวนคดีนี้ให้นายพुरुผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำปางเป็นเจ้าของสำนวนโดยมีนายศุภร์ร่วมเป็นองค์คณะ นายพुरुพิจารณาแล้วเห็นว่า คำฟ้องแย้งของจำเลยเป็นคดีที่มีทุนทรัพย์ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลแขวงลำปาง จึงเห็นควรไม่รับฟ้องแย้งของจำเลยไว้พิจารณา แต่นายศุภร์ไม่เห็นฟ้องด้วย นายพुरुได้นำสำนวนไปปรึกษา นายอึ้งการ นายอึ้งการตรวจสำนวนแล้วเห็นด้วยกับนายพुरु จึงร่วมกันมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของนายศุภร์ที่ให้รับฟ้องแย้งของจำเลยและมีคำสั่งไม่รับฟ้องแย้งของจำเลย

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งของนายศุภร์ที่ให้รับคำให้การและฟ้องแย้งของจำเลย กับการที่นายพुरुนำสำนวนไปปรึกษากับนายอึ้งการซึ่งมิใช่องค์คณะ และการที่นายอึ้งการกับนายพुरुร่วมกันมีคำสั่งไม่รับฟ้องแย้งของจำเลย ชอบด้วย พระธรรมนูญศาลยุติธรรมหรือไม่

ธงคำตอบ

ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๔ (๒) ผู้พิพากษาคณะหนึ่งมีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ซึ่งมีใช่เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดี การสั่งรับคำให้การและฟ้องแย้งของจำเลยมิใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดี แม้นายศุภร์จะเป็นผู้พิพากษาประจำศาล แต่ก็เป็นผู้พิพากษาคณะหนึ่ง จึงย่อมมีอำนาจออกคำสั่งได้ตามกฎหมาย

กรณีนี้เป็นคดีในศาลจังหวัดและนายอึ้งการผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดลำปางได้จ่ายสำนวนให้นายพुरुและนายศุภร์เป็นองค์คณะแล้ว การที่นายพुरुเจ้าของสำนวนเห็นว่าคำฟ้องแย้งของจำเลยเป็นคดีที่มีทุนทรัพย์ ๑๐๐,๐๐๐ บาท อยู่ในอำนาจของศาลแขวงลำปาง จึงจะไม่รับฟ้องแย้งของจำเลยไว้พิจารณาในศาลจังหวัด แต่นายศุภร์ซึ่งเป็นองค์คณะไม่เห็นฟ้องด้วย เป็นกรณีที่ผู้พิพากษาในองค์คณะนั้นมีความเห็นแย้งกันจนหาเสียงข้างมากมิได้ อันถือเป็นเหตุจำเป็นอันอันมิอาจก้าวล่วงได้ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๓๑ (๓) ดังนั้น การ

ที่นายพูนนำสำนวนไปปรึกษานายอัครซึ่งเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาล จึงเป็นการชอบด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรมแล้ว

ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๙/๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "...ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด หาก ... ศาลจังหวัดได้มีคำสั่งรับฟ้องคดีเช่นนั้นแล้ว ให้ศาลตั้งกล่าวพิจารณาพิพากษาคดีนั้นต่อไป" แม้คำฟ้องแย้งของจำเลยเป็นคดีแพ่งมีทุนทรัพย์ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลแขวง แต่เมื่อคดีเดิมโจทก์ยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดลำปาง และนายศุภร์มีคำสั่งให้รับฟ้องแย้งของจำเลยแล้ว ถือได้ว่าศาลจังหวัดลำปางใช้ดุลพินิจยอมรับคำฟ้องแย้งของจำเลยไว้พิจารณาแล้ว ศาลจังหวัดลำปางจึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนั้นต่อไป ดังนั้น คำสั่งไม่รับฟ้องแย้งของนายอัครและนายพูนจึงไม่ชอบตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม